

 <p>FAKULTA FILOZOFICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI</p> <p>Katedra filozofie</p>	<p>PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE</p>
--	--

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová / ~~bakalářská~~

Posudek (co se nehodí, škrtněte): ~~vedoucího~~ / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): doc. Tomáš Marvan, FLÚ AV ČR

Práci předložil(a): Jiřina Babická

Název práce: Konceptuální analýza vědomí

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem předložené práce je systematické utřídění pojmů vědomí, kterých se v současné odborné literatuře objevuje celá řada, přičemž jejich užívání není zcela jednotné. Autorka za tímto účelem navrhla jednoduchou klasifikaci čtyř základních typů vědomí (0, I, II, III). Přestože tuto snahu o zpřehlednění je třeba uvítat a ocenit, je otázkou, nakolik práce přispívá ke skutečnému projasnění pojmů, která jsou využívány při budování teorií vědomí. Například není jasné, co spojuje velmi heterogenní jevy, které jsou autorkou klasifikovány jako třída I – spadají sem jak *nevědomé stavy*, tak stavy minimální percepce a také stavy tzv. *fringe consciousness*. Musím se přiznat, že o hodnotě takové „třídy“ mám silné pochybnosti. Proč nejsou nevědomé (a předvědomé) mentální stavy zařazeny do speciální kategorie? Co získáme jejich zařazením do stejné třídy jako případy minimálního vědomí? Intuitivně, ale ani neurálně vzato na nich nic podobného neshledávám. Autorka však své rozhodnutí zařadit dané jevy do této třídy téměř vůbec nezduvodňuje. Tedy: skutečně přínosné utřídění pojmů vědomí by muselo být výrazně přehlednější. Podobné problémy se pak týkají i ostatních tříd, jejichž vymezení je spíše jen intuitivní a částečně nelogické. Taktéž není jasné, zda všechny pojmy tříd I-III mají fenomenalitu, nebo nikoli. Pokud ano, jak autorka naznačuje ve Shrnutí na s. 40 práce, pak ovšem není zřejmé, proč by fenomenalita měla tvořit oddělenou kategorii. Celkově lze tedy konstatovat, že cíl práce byl splněn jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka s porozuměním pracuje s náročnou empirickou literaturou. Práce je přiměřeně tvůrčí, autorka se snaží navrhnout vlastní klasifikaci pojmů vědomí. Přílohy jsou dobře zpracované a pomáhají připomenout základní teze autorky.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev autorky je standardní, práce ale obsahuje řadu překlepů, vyšínutí z vazby a chybějících slov; některé bibliografické údaje jsou neúplné. Občas je text jen jaksi nahrubo načrtnutý, nedodělaný – viz např. následující pasáž na s. 52: „Nyní tedy shrnu jevy a stavy, které jsou označovány termínem vědomí v kognitivní vědě. Je to vigilita, lucidita, fenomenalita, percepce, různé stupně uvědomování včetně sebeuvědomění. Bdělost, neboť fáze bdělosti a spánku se střídají u pacientů ve vegetativním stavu, pacient nevnímá podněty z vnějšího ani vnitřního prostředí, ani na ně nereaguje. Asociativní korové oblasti jsou nefunkční, dále talamus, hippokampus, kortikotalamické dráhy. Pokud se nejedná o VS s takovou korovou aktivací, která za normální okolností koreluje s vizuální představivostí, jak popsal Owen et al. (2007).“

Celkově je ale jazyková úroveň práce dostatečná. Tabulky, obrazové přílohy a glosář na konci práce jsou umístěny vhodně a jsou funkční.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Samotný pokus autorky načrtnout klasifikaci typů vědomé zkušenosti hodnotím velmi pozitivně. Ke kladům řadím i to, že autorka (např. na s. 45 práce) upozorňuje na jistý deficit současné vědy o vědomí: zaměřuje se převážně na zrakovou percepci a do značné míry opomíjí percepci sluchovou, vnímání bolesti a podobné jevy.

Na druhé straně platí i to, že žádné z probíraných témat není probráno do hloubky – jednotlivé pojmy a koncepce jsou jen letmo načrtnuty a ihned se přechází k dalšímu pojmu/koncepci. Tento nedostatek je obzvláště nepříjemný u klíčových pojmů, které nejsou dostatečně vysvětleny – mám na mysli hlavně rozdíl mezi pojmy vědomí a uvědomování (viz např. na s. 26 práce: „Podstatné je, že toto uvědomění, které doprovází vědomou zkušenost, je nasyceno zkušeností“). Práce také často jen kupí vědecké informace bez hlubší souvislosti a trpí značnou tematickou roztržitostí (např. celá kapitola 4.3 působí dojmem nahodilého souboru témat, které autorku z toho či onoho důvodu zaujaly). Diplomová práce by měla být více zacílena na nějaké konkrétní téma.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Obecná otázka: přehledně a stručně vysvětlete, co je základní charakteristikou každé z navrhovaných tříd 0–III.

Konkrétní připomínky:

s. 5: „Fenomenalita tedy obecně vystihuje přítomnost kvalitativní stránky prožívání.“ Termín *prožívání* dle mého názoru implikuje vědomí; autorka se ale, pokud tomu rozumím, snaží vymezit fenomenalitu tak, aby byla na vědomí nezávislá.

s. 8: Autorka vykládá tezi „Percepce vyššího řádu“ tak, že v mysli existuje vyšší mentální stav, který „kontroluje“ stavy prvního řádu. To však není přesné vymezení, o kontrolu se nejedná.

pozn. 17 na s. 28: „Za zmínku stojí, že na konci 19. století bylo vědomí vnímáno v Descartesově smyslu. Tedy do vědomí patřilo vše, co si člověk uvědomuje. Naopak nevědomé stavy byly považovány za čistě fyzické, to platilo i u Jamese (Baars, 1997, s. 16).“ Jak jinak bychom ale měli vědomí chápat než tak, že do něj patří vše, co si člověk uvědomuje?

s. 37: „Tranzitivní vědomí, stejně jako přístupové vědomí slouží k tomu, aby jím bylo možno zachytit a analyzovat prožívané intranzitivní vědomí.“ Vysvětlete tuto formulaci.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

dobře

Datum: 16.5.2016

Podpis:

